

Rahojen kierto julkisen sektorin kautta ei tuo lisähyötyä

KARI ALHO, MARKKU KOTILAINEN ja MIKA WIDGRÉN

August Lepän keskeinen huoli koskee sitä, onko EY-vaikutuslaskelmissamme otettu huomioon julkisen sektorin budjettirajoitus. Kun kansantalous kasvaa, tämä tuo lisää reaalisia veromarkkoja julkiselle taloudelle, mikä Lepän mukaan kohottaa edelleen kansantuloa. Eli hän miettii edelleen sitä metodista ongelmaa, joka VATTin EY-laskelmien yhteydessä nousi esiin.

Julkisen sektorin budjettirajoituksen merkitys pitkän ajan tarkasteluissa voidaan selvittää varsin yksinkertaisesti. Oletetaan taloudessa tavanomaisesti vakioiset skaalatuotot, täystyöllisyys tai kiinteä alityöllisyystasapaino. Integraatio merkitsee talouden toimintojen tehostuessa ja kaupan esteiden aletessa, jne. ensi vaiheessa reaalityulojen lisäystä. Kun verotulot kasvavat, julkisen vallan on uudessa tilanteessa optimoitava veroasteensa siten, että kasvanut kansantulo käytetään optimaalisella tavalla yksityiseen ja julkiseen kulutukseen. Tämä on edellytys sille, että tuotannon tehostumisesta saadaan irti maksimaalinen hyvinvointi. Näin oletetaan implisiittisesti integraatiotutkimuksissa, joissa ei eksplisiittisesti käsitellä julkisen talouden kysymyksiä.

Kansantalouden hyvinvointi ei voi pitkällä aikavälillä kasvaa enää toiseen kertaan vain siksi, että rahat kiertävät valtio-nimisen pankkitilin kautta. Jos julkinen valta epäonnistuu ja

käyttää liian suuren osan kasvavista veroista, hyöty jää maksimaalista pienemmäksi.

Lepän argumentti tuo mieleen 1960-luvun lopulla käydyin keskustelun pitkän ajan vaikutuksista keynesiläisessä mallissa. Kun julkisia menoja kasvatetaan miljardilla markalla, kansantulon on kohottava pitkällä ajalla määrällä, joka on (1/veroaste) miljardia, eli noin 2,5 mrd. mk. Muuten julkisen sektorin budjetit ei saada tasapainoon!

Pitääkö EY-arvioita tehdä pitkällä ajalla keynesiläisesti ilman resurssirajoituksia vaiko niiden alaisina? Itse olemme menetelleet jälkimmäisellä tavalla, mikä on tavanomaista integraation vaikutuksia arvioitaessa.

Näin ollen kysymys arvonlisäverotuksen harmonisoinnin kustannuksista on edelleen relevantti. Kyse on siitä, miten vaikutusketjuja pilkotaan osiinsa ja mitä nimitetään miksikin. Leppä ilmeisesti haluaisi tarkastella julkista sektoria kokonaisuutena. Me olemme siis hajottaneet sen osiinsa.

Leppä käsittelee laajasti tutkimuksemme eri osia ja pohtii miten asiat EY:ssä voivat mennä. Tässä yhteydessä ei ole syytä ryhtyä esittelemään uudestaan sitä, kuinka me olemme ajatelleet EY-vaikutusten kulkevan. EY-tutkimusten lukijoiden kannattaa huomata, että mutkikkaista vaikutuskanavista voi olla perustellusti eri mieltä.

On totta, että sopeutuminen esim. työmarkkinoilla voi tapahtua monella tavalla, ja hyöty EY:stä jäädä vähäisemmäksi kuin olemme arvioineet. Leppä ei kuitenkaan aseta

kokonaisarviota kyseenalaiseksi. Siksi voimme rajoittaa torjumaan keskeisen argumentin valtiontalouden kerrannaisvaikutuksesta.